

GULYÁS-ENDRÉNYI ÉVA¹**Gondolatok a határvédelmi építményekről a migráció tükrében****Thoughts of Border Protection's Buildings in the Mirror of Migration****Absztrakt**

A migráció és annak kísérő jelenségei korunk egyik legnagyobb kihívását jelentik. A megindult újkori népvándorlás felülírt minden eddigi elképzelést. Konkrétan Európa a török hódoltság óta nem volt ilyen mértékű, végletes szociális, kulturális és civilizációs sokk helyzetnek kitéve, mint amelyeket az elmúlt néhány évben történt események okoztak. A szerző történelmi példákkal illusztrálva állítja szembe az országhatárokra telepített, a népközösségeket megosztó határzárakat és a nemzetállamok saját védelmük érdekében épített határvédelmi építményeket, köztük a magyar határvédelem jelenlegi meghatározó elemét, az Ideiglenes Biztonsági Határzárát.

Kulcsszavak: migráció, határvédelem, Európa

Abstract

Migration and its accompanying occurrences are one of the biggest challenges of our age. The migration of modern age has overwritten all previous ideas. Specifically, since the Turkish occupation, Europe has not been subjected to such an extreme social, cultural and civilization shock situation as it has been the events of the last few years. The author compares illustrating historical examples to border guards which are closing ethnic communities and the border protection's buildings of nation states by their own protection, including the current determinative element of Hungarian border protection, the Temporary Security Border Guard.

Key words: migration, border protection, Europe

¹ Zsigmond Király Egyetem, doktorandusz – King Sigismund University, PhD student, E-mail: eva.endrenyi@gmail.com, ORCID: 0000-0002-1687-7822

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2018. XI. évfolyam 4. szám

Az emberiség történetét végigkísérte az a törekvés, hogy megvédje magát és javait az idegen hordáktól és a betolakodó népcsoportoktól. Ha végigtekintünk a történelem évszázadain, több esetben szembesülhetünk ennek sikertelenségével, sőt hatalmasnak hitt birodalmak omlottak össze, mert nem voltak képesek időben megvédeni magukat és kultúrájukat az idegenek hódításaitól.

A birodalmak egy része a határaik védelmére a legegyszerűbb védekezési formát, a terep adta lehetőségeinek kihasználását és birtoklását választotta. Friedrich Ratzel², akit a geopolitika atyjának is neveznek „*Politikai földrajz, avagy az államok, az összeköttetések és a háborúk földrajza*” című, 1897-ben megjelent művében természetes határoknak nevezte az ilyen célra kialakított védekezési formát. Ahol ilyen természeti akadály nem volt, ott a különböző társadalmi közösségek falakkal próbálták körülvenni magukat.

A LEGISMERTEBB HATÁRVÉDŐ FALAK

A kínai nagy fal az i. e. 3. és i. sz. 17. század között Kína északi határán épített erődítmény rendszer, amelynek rendeltetése a földművelő Kína megvédése volt az északi nomád törzsek betörésétől. Mivel a fal nem összefüggő, egységes építmény, hanem különböző korokban, egy több száz kilométer széles sávban épült falszakaszok összessége, hosszát máig nem sikerült pontosan megállapítani. Az egyik ismert hivatalos adat a fal hosszát 6352 km-re teszi, de más becslések 3000-10 000 km között ingadoznak.³

Hadriánus fala a római birodalom korában épült Britannia provincia határán, melyet a brit tartomány védelmére építettek, a portyázó barbár törzsek feltartóztatására a második században. Róma terjeszkedése rövid életű volt és amikor Hadriánus megérkezett Britanniába, a római csapatok már visszavonulásra kényszerültek, egészen a Tyne völgyig. A völgyben mintegy 120 kilométer hosszú, 4,5 méter magas és 3 méter széles védővonalat építettek, Corbridge-től a nyugaton fekvő Carlisle-ig.⁴

Főként az ókori városok történelméből ismert, hogy legtöbb város is falakkal igyekezett védelmet nyújtani lakóinak, illetve ellenőrizni és szabályozni a városba történő ki- és bejutást. Az egyik legismertebb városfalat Aurelianus császár építette a 3. században, a betörő barbárok ellen és az akkori Róma több mint 75%-át zárta körül 8 méter magas, 3 méter széles fallal, amelyen 30 méterenként egy őr állt és a forgalom 19 városkapun keresztül bonyolódott.⁵

Az előzőekben vázolt falakon kívül még számos – méreteiben ugyan kisebb – hasonló rendeltetésű építmény fellelhető a világban, azonban ezek is a legnagyobbakkal együtt, eredeti funkciójukat elveszítették, és többnyire turisztikai célokat szolgálnak.

² Friedrich Ratzel (1844-1904) német, a politikai földrajz megteremtője.

³ <https://hu.wikipedia.org/wiki/K%C3%9C>, Letöltve:2018.jan.05-én.

⁴ https://hu.wikipedia.org/wiki/Hadrianus_fala, Letöltve:2018.jan.05-én

⁵ http://vilagutazo.blog.hu/2012/11/30/11_hires_fal, Letöltve:2018.jan.05-én

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2018. XI. évfolyam 4. szám

HATÁRVÉDELMI ÉPÍTMÉNYEK A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ UTÁN

A vasfüggöny a hidegháborús évek és az ideológiák kettéosztottságának a jelképe volt Európában, amely a nyugatra irányuló szabad mozgást volt hivatott ellenőrizni, illetve korlátozni. A kifejezést W. Churchill híres fultoni beszédében használta először 1946. március 5-én, arra a szovjet befolyásra célozva, mely a korabeli szocialista érdekszférába került területeket határolta le. Ezen belül is a kettéosztott Berlin, és a mára ikonikus emlékké szelődült berlini fal vált Európa megosztottságának szimbólumává.

Kelet-Berlin területén 1961. augusztus 13-án szögesdróttal választották el Berlin keleti és nyugati felét. Ezt a szögesdrótot váltotta fel később a betonból épült és védelmi zónákkal határolt fal, kiegészülve komplex műszaki zárrendszerrel. A műszaki zárrendszer fontosabb elemei: 41,91 km hosszan 3,6 méter magas vasbeton határfal; 58,95 km hosszan 3,4 méter magas vasbeton határfal; 68,42 km hosszan 2,9 méter magas drótkerítés, mint „előakadály”; 113,85 km hosszú jelződrót; 186 megfigyelőtorony; 31 vezetési állás. A határ 63,8 km hosszan beépített területen, 32 km hosszan erdős és 22 km hosszan nyílt területen haladt. A vízi határszakaszok hossza 38 km volt.⁶

Sajnos magyarként nem lehetünk büszkéek arra a teljesítményünkre, hogy időrendben jóval megelőztük a berlini határfal megépítését, a 355 kilométeres közös magyar–osztrák államhatáron létesített műszaki zárral, amelynek építése 1948-ban kezdődött. Az osztrák oldal felől nézve a komplex műszaki zárrendszer szögesdróttal kezdődött és aknazárral folytatódott, majd ezt 10 méteres gereblyélt határsáv követte. A gereblyézett után 45 fokos dőlési szögű cölöpökre épített jelző drótakadály következett, amelynek érintésével úgynevezett jelentő aknák robbantak, jelzést adva az őrtornyoknak.

A nyugati határfal 1950-től kiegészült a tervszerinti 627 kilométeres Déli Védelmi Rendszerrel, az úgynevezett magyar Maginot-vonallal, amit azonban soha nem használtak. Az akkori politikai vezetés a határfal építésével a nyugati hatalmak Magyarország ellen irányuló támadását szándékozta kivédeni. A rendelkezésre álló források szerint a védelmi rendszert hét megye területén 223 védőkörlettel tervezték meg, amelyből 91 került kiépítésre, a többinek elmaradt az építése. A védőkörletekben összesen 5444 erődelemet – bunkert, óvóhelyt, erődöt, tüzelőállást, lövészárkot, figyelőt, stb. – alakítottak ki, amelyekbe óriási mennyiségű anyagot építettek be. A feltételezett ellenség kivédésére szolgáló, már a saját korában is elavult erődrendszer akkori áron, mintegy hétmilliárd forintot emésztett fel a háború utáni kivézetett és kiegészített ország szűkös forrásaiból.⁷

Bár közel három évtizede a progresszív történelmi eseményeknek köszönhetően, az Európa nemzeteit évtizedeken keresztül elválasztó vasfüggöny építményeit lebontották, de a világ számos pontján még funkcionálnak olyan határfalak, amelyek kifejezetten a „vasfüggöny” szerepét töltik be:

⁶ Harmat Árpád Péter: A berlini fal története (1961-1989) <http://tortonelemcikk.hu/node/655>. 2018.01.05.

⁷ Sallai János: Egy idejét múlt korszak lenyomata. A vasfüggöny története. Bp. Hanns Seidel Alapítvány 2012.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2018. XI. évfolyam 4. szám

- A felsorolás élére kívánkozik a hírhedt „demilitarizált zóna” Dél- és Észak Korea között, mely a világ leginkább militarizált határa, 248 km hosszan kiépített műszaki akadályrendszerrel, közöttük több millió telepített aknával, mely az 1953-as fegyverszüneti megállapodás óta biztosítja az átjárhatatlanságot fizikai és ideológiai értelemben egyaránt a két ország között;
- India és Banglades határán található az úgy nevezett „Nulla vonal”, a rettenetes nyomorból érkező menekültek távoltartása céljából. Az átlagosan két méter magas, 4000 km hosszan húzódó építmény, ahogy a helyiek nevezik a korrupció melegágya, hiszen legfőképpen a korrupt határőröknek biztosít megélhetést;
- Kasmírban áll a Line of Control, melyet az indiaiak építettek a kasmíri határon, 550 km hosszan, három méter magasságban az indiai lakosság védelmére és a terrorizmus kiszűrésére;
- A gázai határra 1994-ben húzták fel az 52 kilométeres falat, mely egy 3 méteres biztonsági zóna közepén húzódik, és elvileg hermetikusan elzárja a gázai övezetet minden irányból. A kerítés alapvetően az illegális bevándorlás és a csempészet megakadályozása céljából épült, ez azonban nem szegte a helyiek kedvét, hogy több helyen csempészalagutakat létesítsenek a napi megélhetésük biztosítására.
- Marokkó nagy fala a Mauritánia és Marokkó között húzódó „Berm,” mely 2700 km hosszan a mauritániai Polisario Front harcosait igyekszik távol tartani Marokkótól. Az építmény váltakozva 3 méter magas falból és kerítésből áll, melynek védelméről 150 ezer marokkói katona gondoskodik.⁸

MIGRÁCIÓ ÉS A HATÁRVÉDŐ FALAK

Az USA-ban Tortilla falnak is nevezik az USA és Mexikó között felhúzott 1100 km-es kerítést, melyet 2006-ban kezdték építeni San Diego és Yuma között, majd Texas felé egy 6,4 m magas betonsávba ágyazott kerítést emeltek, megnehezítve ezzel a mexikói illegális bevándorlók és drogcsempészek dolgát. S bár a fal beváltotta a hozzáfűzött reményeket, a jogvédők és környezetvédők tiltakoznak a „modern vasfüggöny” ellen.⁹ Donald Trump ellen, ezek ellenére a fal 2000 kilométeres továbbépítését határozta el, mely kilenc méter magas lesz és a tervek szerint sem megmászni, sem járatot ásni alá, valamint megbontani nem lehet majd.

A kommunista évek után hatalmas igény támadt a volt szocialista országok polgáraiban is, hogy a „falakat ledöntve” szabadon utazhassanak, munkát vállalhassanak és élvezzék az európai uniós tagság által kínált „nagy szabadság elvét.” A történelem eseményei azonban, nem a mesék szcenáriója szerint működnek. Az Európában kialakuló békés állapotot váratlan események zavarták meg: a 2001.szeptemberi World Trade Center elleni támadás egy új időszakot kezdett a terrorizmus történetében, megváltoztatva a határ nélküli világ

⁸ Vámos S.: 10, még álló fal a berlini leomlása után, <http://passport.blog.hu/2014/11/08/10>. Letöltve 2018.01.05.

⁹ Uo.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2018. XI. évfolyam 4. szám

illúzióját, majd rá tíz évre a tunéziai forradalom kezdetével megindult egy olyan folyamat, mely Európa kultúrájára, jövőjére is kockázatot jelent. A megindult újkori népvándorlás felülírt minden addigi elképzelést. Részben a háború elől menekülő tömegek, részben a globalizálódó világ, illetve a nyugati államok jólétének illúziója és részeiben valósággá változtatott kecs egetetési, az elhúzódo háborúk, a kilátástalanság által mozgatott menekültáradat, valamint az ISIS színrelépése váltotta ki azt az európai menekültválságot, melynek részeseivé váltunk.

Az Európába irányuló migráció tényezőiről 2015-től elmondható, hogy az addig legfeljebb néhány száz főt jelentő Dél felől Magyarországra érkező illegális határátlépők száma néhány hét alatt több ezerre nőtt. Az ezt megelőző időszakban 2010-2014 között Magyarországra került néhány ezer közel-keleti és délkelet-ázsiai bevándorló beilleszkedése alapvetően sikeresnek volt mondható, de a 2015-ben megindult tömeges bevándorlási hullám egészen másfajta problémákat vetett fel. A Schengeni Egyezmény fennmaradása a menekültválság miatt kétségessé vált és több tagállam ideiglenesen felfüggesztette illetve visszaállította a határőrizetet és folyamatosan sürgeti az egyezmény reformját.

Az EUROSTAT kimutatása szerint, 2015-ben 2,7 millió bevándorló érkezett a harmadik országokból, és 2016-ban 35,1 millió olyan ember élt az EU28-ban, aki e területen kívül született.¹⁰ Hiába dolgozták ki 2009-ben a stockholmi programot, mely többek között az EU cselekvési tervét volt hivatott megteremteni, és az Európai Bizottság által közzétett migrációs stratégia nyomán sem sikerült az elveket olyan gyakorlattá változtatni, melyben Európa népei számára megnyugtató és elfogadható megoldások születtek volna a migrációra illetve az illegális migráció visszaszorítására.

A „MI KERÍTÉSÜNK”

A Magyarország felé 2015 első felében jelentősen megnőtt migránsok száma miatt, a magyar kormány 2015 júniusában döntött a zöldhatár lezárásáról a magyar-szerb szakaszon, ahogy ezt tették a görög-török, a bolgár-török és a lett-orosz határon is. Az ekkor elfogadott kormányhatározat értelmében¹¹, egy 175 km hosszú, 4 méter magas határőrizeti célú ideiglenes kerítést terveztek létesíteni. Ugyanezen év szeptemberében döntöttek a magyar-szerb-román hármas-határtól a Maros folyóig, valamint a magyar-horvát műszaki határzár építéséről, melyet a kihirdetés napján el is kezdtek megépíteni. Ettől az időponttól a „kerítés” a közbeszéd része lett, határon belül és kívül.

A török hódoltság óta nem volt ilyen mértékű, végletes szociális, kulturális és civilizációs sokk helyzetnek kitéve Európa, mint amilyenek az elmúlt néhány évben történt események okoztak. Könnyebb lenne a helyzet kezelése, ha a különböző országokból érkező menekültek nagyobb hajlandósággal viszonyulnának a befogadó országok kultúrájához és

¹⁰ EUROSTAT adatok: Population change crude rates of total change, natural change and net migration plus adjustment. www.eu.europa.eu/datasets. Letöltve: 2018. január 05.

¹¹ A Kormány 1401/2015. (VI. 17.) Korm. határozata a rendkívüli bevándorlási nyomás kezelése érdekében szükséges egyes intézkedésekről - Magyar Közlöny 2015. 83. szám, 2015. június 17.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2018. XI. évfolyam 4. szám

jogrendjéhez. Ennek hiányában viszont van alapja a klasszikus kérdésnek: Quo vadis Európa? De túlzások nélkül fogalmazhatunk drámaiabb hangvételben: meddig lesz Európa az európaiaké?

BŐVEBBEN AZ ILLEGÁLIS MIGRÁCIÓ KOCKÁZATAIRÓL

Az illegális migráció konkrét veszélyeit legfőként az generálja, hogy az illegálisan tartózkodó egyénnek minimális az esélye a beilleszkedésre a célországban. Helyette konfliktus helyzetek válnak az élete részévé, amelyekből egyenes út vezet a kriminalitás felé. Egyfelől rablás és egyéb bűnelkövetés révén aktív szereplőként bekerül a bűnözői világba erőszakos bűncselekmények elkövetőjeként, vagy bekapcsolódik a kábítószer kereskedelem láncolatába, többnyire terjesztőként. A bűnözés másik útja a politikailag radikális csoportokhoz való csatlakozás, melyben terrorista sejtek részévé válnak és aktív szerepet kapnak a különböző terror akciók elkövetésében. Ezeknek az embereknek a léte, a személyazonossága nem ismert a rendvédelmi szervek előtt.

Nemzetbiztonsági és külpolitikai tekintetben nem hagyható figyelmen kívül az a lehetőség sem, hogy Nyugat-Európa több országa terepévé válhat egyes csoportok etnikai villongásainak, amit jól példáznak a kurdok és törökök, szerbek és albánok közötti összecsapások, valamint az e csoportok nemzeti törekvéseinek finanszírozására szolgáló szervezett bűnözői aktivitás. Súlyos problémát jelent, hogy ezeket az embereket az illegalitás sokszor a radikális szervezetek felé sodorja. S mivel ők hivatalosan „nincsenek,” a létük még könnyebben beterelhető, egy a vallásuk szerinti egyedül üdvözítő út felé, ahol az európai lakosság elleni támadások végrehajtói lesznek.

Az illegális migráns másik lehetséges életútja, a passzív áldozattá válás, köztük a prostitúciót, illetve a gyermek prostitúciót lehet kiemelni, különös tekintettel az Afrikából érkező nők és gyermekek esetében.

Az illegális migráns kriminális áldozattá válik sokszor, hiszen a szervkereskedők számára is igen könnyű prédáknak tekinthetők ezek az emberek.

Egy régi iparág újfajta változata kezdett virágozni: a 21. századi rabszolgakereskedelem, mely szintén főként közülük szedi áldozatait. A Nemzetközi Migrációs Szervezet (IOM) adatai szerint évente félmillió nőt adnak el Európában.¹² A leginkább veszélyeztetett csoportok ezek közül az emberek közül kerülnek ki. A Libiában működő rabszolga piacról tengeri úton Lampedusába szállítják a menekülteket, majd az embercsempész hálózatok Európa különböző országaiban osztják el őket. Az az egyezmény, amelyet az EU és a líbiai kormány megkötött, – melyben a tengeren elfogott menekülteket begyűjtik és visszaszállítják Libiába – ugyancsak a rabszolgakereskedőknek és a szervkereskedőknek kedvez. A Földközi-tengeren zajló krízis szomorú és egyben tanulságos pikantériája, hogy a líbiai parti őrség tagjai gyakran a korábbi embercsempészek.

Az illegális migráció kockázatai közé sorolhatjuk, például az egészségügyi kockázat jelentős megnövekedését. A különböző fertőző betegségek, a HIV és egyéb járványok ter-

¹² IOM INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR MIGRATION, www.iom.int. Letöltve 2017. nov.7-én.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2018. XI. évfolyam 4. szám

jesztése fokozottan fennáll. Amíg a legálisan a befogadó országban tartózkodó migráns átesik egy egészségügyi szűrővizsgálaton, addig az illegális migránsnál ez a fajta prevenció szóba sem jöhet, sőt a diagnosztizált betegségeit sem tudja kezelteni a magas orvosi költségek miatt.

MENEKÜLT, MIGRÁNS, ILLEGÁLIS MIGRÁNS

A közbeszédben gyakran keverednek, összerosódnak a fogalmak, ezért szükségesnek gondolom tisztázni a fogalmakat, menekült, migráns és illegális migráns viszonylatban. A különböző migráció kutatók, ezen kívül más felosztási szempontok szerint is kategórizálják a migrációt és más-más terminológiát használnak, úgy mint: külső-belső, kifelé vagy befelé irányuló, szabályozott és szabályozatlan migráció.

Az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága, az UNHCR szerinti iránymutatás szerint menekült az, aki fegyveres konfliktus vagy üldöztetés miatt menekül el a hazájából. Státuszukat az 1951-es Genfi Konvenció határozta meg, kvázi a nemzetközi jog hatálya alá tartoznak. Az 1951. évi Genfi Egyezmény 31. cikke (1) bekezdése:

A Szerződő Államok az országba való jogellenes belépésük, vagy tartózkodásuk miatt nem sújtják büntetéssel azokat a menekülteket, akik közvetlenül olyan területről érkeztek, ahol életük, vagy szabadságuk az 1. Cikkben foglalt meghatározás értelmében veszélyeztetve volt, és akik engedély nélkül lépnek be területükre, illetőleg tartózkodnak ott, feltéve, hogy haladéktalanul jelentkeznek a hatóságoknál és kellőképpen megindokolják jogellenes belépésüket, illetőleg jelenlétüket.¹³

A migránsok nem közvetlen fenyegetés vagy üldöztetés elől hagyják el az országukat, hanem egy jobb élet reményében keresnek új hazát, ahol esetleg munkát találhatnak vagy tanulhatnak és rájuk az érintett országok jogrendje vonatkozik.¹⁴

Illegális migránsnak pedig azt a külföldit tekintik, aki személyi azonosítók nélkül, vagy hamis dokumentumokkal tartózkodik huzamosabb ideig egy másik országban. A magyar jog azonban ezt a fogalmat nem definiálja és ha egy „potenciális” menekült Magyarországra érkezik, egészen addig menedékkérőnek számít, amíg a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal meg nem állapítja, hogy valóban jogosult-e nemzetközi védelemre. Ennek három formája létezik:

- menekült;
- oltalmazott;
- vagy befogadott.

Aki viszont dokumentumok nélkül vagy nem a kijelölt tranzitónákon keresztül érkezik, őt illegális migránsnak kell tekinteni. A legális-illegális kategóriák az ott tartózkodás jogszerűségének megkülönböztetésére szolgálnak, nem pedig a migráció megengedett, vagy tiltott minősítése. A tömeges bevándorlás jelentősebb problémaként való észlelése Európában

¹³ Menekültügyi egyezmény, <http://www.unhcr.org/hu/237-huinformacioforrasokegyezmenyekmenekultugyi-egyezmeny-html.html>

¹⁴Kordában tartott bevándorlás - A menekültek befogadása Európában, <http://www.jogiforum.hu/hirek/34388>

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2018. XI. évfolyam 4. szám

a 80-as évek végére tehető, ami később szabályozási igényt indított el, azonban érdemi szabályozás csak az ezredfordulóra született az Amszterdami szerződés részeként, bár az 1990-es Dublini Konvenció, majd az 1992 évi maastrichti szerződés már ebbe az irányba egyengette az utat. Az Európai Tanács 1999-ben Tampereben tartott bel- és igazságügyi együttműködéssel foglalkozó ülésén született Tamperei Program, valamint az arra következő Hágai Program tartalmazza az illegális migrációt gátló és legális migrációt szabályozó legáltalánosabb közösségi irányelveket – partnerség a kibocsátó országokkal, közös menekültügyi rendszer kialakítása, bevándorlók integrációja, stb. – amelyekre elvileg a nemzeti operatív szabályozások építhetők.¹⁵

A területiális határátlépésre és bevándorlásra vonatkozó előírások az Unió külső határán rendelkeznek bizonyos humanitárius, gazdasági és demográfiai szűrőfunkcióval. A politikai szuverenitással összefüggő, a tartózkodásra, letelepedésre, állampolgárságra, aktív és passzív választójogra vonatkozó rendelkezések egy újabb szűrést jelentenek. Végül pedig az állampolgárok egyéb, a társadalom minden területére, főként az igazságszolgáltatásban, munkaerőpiacon és oktatásban való részvétel jogára vonatkozó szabályozások rendszere volna hivatott a regulatív funkciók betöltésére. Ezek a funkciók azonban nem működnek kellő hatékonysággal, mivel nem érintik a folyamatok társadalmi lényegét. Az elmúlt évtizedek során az iszlám világból érkező bevándorló népesség máris hatalmas változásokat idézett elő, és a jövőben ez a tendencia még erősödhet. Az EU képtelen integrálni, még kevésbé asszimilálni a rohamosan gyarapodó iszlám kisebbséget, így Európa a 21. század végére muszlim többségűvé válhat. Az iszlám népesség és kultúra jelenlétének és súlyának megnyilvánulása a francia „fejkendő-vita” vagy a török csatlakozással kapcsolatos kiélezett diskurzus. Az EU-ban a 2004-es bővítést megelőzően 15 millió – más adatok szerint 20 millió – muszlim az össznépesség 4%-át képviselte, ami Törökország csatlakozásával 15%-ra emelkedhet.¹⁶ Közben az Európában mindenütt öregedő társadalmak össznépessége egy ENSZ-becslés szerint, 2050-re mintegy 100 millióval csökken.¹⁷ A muszlim kisebbség átlagéletkora bár alacsonyabb, de születési arányszámai jóval magasabbak az európai őslakosságénál. Így arányaiban Európa muszlim népessége várhatóan Törökország csatlakozása nélkül is jelentősen növekszik. A muzulmán kisebbség kulturális terjeszkedése jól érzékelhető Nyugat-Európa, elsősorban Franciaország, Németország, Nagy-Britannia nagyvárosainak életében. Az új gettóknban rohamosan növekszik a munkanélküliség és a bűnözés, lesilányul az oktatás, felbukkannak és valóságos etnikai ellentársadalommá szerveződnek a radikalizmusra fogékony rétegek. Németországban 2001 decemberében tiltották be a nyilvánvalóan alkotmányellenes célokat követő, a „kölni székhelyű kalifátust” kikiáltó Mille Görüs Iszlám Közösséget (IGMG), de más szélsőséges szervezetek felszámolására is sor került. Az Iszlám Szövetség Palesztináért például a Hamasz németországi szervezete volt. Ez pedig még

¹⁵ Uo.

¹⁶ Az iszlám Európában www.wikipédia.hu

¹⁷ Az iszlám Európában www.wikipédia.org/wiki

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2018. XI. évfolyam 4. szám

mindig csak egy szelete az Európába legálisan vagy illegálisan bevándorló néptömegeknek.

A legális migráció folyamán a migráns érvényes útiokmányai birtokában lép ki- illetve be másik országba, az illegális migráns érvényes útiokmányok nélkül, többnyire embercsempész hálózatok hamis útiokmányokkal, vagy azok hiányában különböző járművekben megbújva, a határátkelő helyek kikerülésével kísérik meg. Hogy ez milyen súlyos következményekkel jár, arra a példáknak sokaságából kiemelhetjük az Ausztriában 2015 nyarán szabályszerűen megsült 71 menekült esetét, és az olasz partoknál magukra hagyott, vagy elsüllyesztett hajók tragédiáit.

Az illegális migráns a migráció áldozata, olyan módon, hogy mind lehetőségeit, mind életkilátásait tekintve, reménytelenebb helyzetben lévő, így veszélyesebb és veszélyeztetettebb is egyben.

Az elmúlt századokban a világ számos helyén létesített határvédelmi építmények első-sorban fizikai akadályt képeztek a betolakodó népcsoportokkal és az idegenek hódításaival szemben. A XXI. századi nemzetállamok esetében ennél többet jelentenek: manifesztálják a területi sérthetlenségük, szuverenitásuk és az állampolgáraik biztonság iránti igényének szavatolását, egyidejűleg megőrizve a nyitott határok vívmányát, mert akadályba csak azok a hivatlan vendégek ütköznek, akik a „kapuk” helyet kerítésekén, falakon keresztül akarnak bejutni az adott országba.

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Hervainé Szabó Gyöngyvér, A 21. század eleji államiság kérdőjelei. www.mek.oszk.hu. Letöltve: 2017. nov.8-án.
2. Ritecz György, A migráció kockázatai. <http://www.pecshor.hu/periodika/XIV/riteczgy.pdf> Letöltve: 2018. jan.03.
3. Zámbó Katalin: A schengeni egyezmény jelene és jövője. www.pecshor.hu/periodika/XII/zambok/pdf. Letöltve: 2017.nov. 4.-én.
4. A migrációra és a migráns népességre vonatkozó statisztika. www.ec.europa.eu. Letöltve: 2017. nov.4-én.
5. EUROSTAT adatok, Population change crude rates of total change, natural change and net migration plus adjustment. www.eu.europa.eu/datasets. Letöltve: 2018. január 05.
6. A magyar határvédelem története. Múltkor Műhely. Történelmi magazin weblink felületről. Letöltve: 2017. nov. 3-án.
7. Migrációs várakozások 2017- re. www.migraciokutato.hu. Letöltve: 2017. nov. 5-én
8. Az Európába irányuló és 2015-től felgyorsult migráció tényezői, irányai és kilátásai. Az MTA Migrációs Munkacsoportjának elemzése 2015 web felületről. Letöltve: 2017. nov. 7-én.
9. A Nemzetközi Migrációs Szervezet (IOM) adatai. IOM INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR MIGRATION, www.iom.int. Letöltve: 2017. nov. 7-én.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2018. XI. évfolyam 4. szám

-
10. Irregular Migration from WA through the Magreb to the EU. www.unhcr.org. Letöltve: 2018. jan. 05-én
 11. Global trends. www.unhcr.org. Letöltve: 2018. jan. 05-én
 12. A kínai nagy fal. <https://hu.wikipedia.org/wiki/K%C3%9C> Letöltve: 2018. jan. 05-én.